

PÄÄTÄI

Ohje koululaisten perheille

11.7.2017

Päätäi

Päätäi on 2-3 mm pituinen, läpikuultava, siivekäs hyönteinen, joka käyttää ravinnokseen ihmisen verta. Päätäi elää hiuksissa, useimmiten korvien takana ja niskassa, mutta myös muualla hiuksissa. Täin munia, saivareita voi nähdä joskus myös kulmakarvoissa ja silmäripsissä.

Naaras elää n. kuukauden, ja munii sinä aikana n. sata munaa (saivareita). Munat ovat n.1 mm mittaisia, soikeita ja vahamaisen läpikuultavia. Munat kiinnittyvät hiusjuureen, lähelle päänahkaa. Munista kuoriutuu täitä 5-9 vrk kuluessa.

Päätäi pystyy elämään ihmiskehon ulkopuolelle muutaman päivän. Päätäi viihtyy sekä likaisissa, että puhtaissa hiuksissa. Päätät levivät usein kouluissa ja päiväkodeissa. Tartunta tapahtuu yleensä suorassa pääkontaktissa, esim. lasten leikkiessä päät lähekkäin. Tartunnan voi saada myös yhteisessä käytössä olevien kampojen, hiuslenkkien, päähineiden tai tekstiilien välityksellä. Päätät voivat myös siirtyä esim. naulakossa vaatteesta toiseen.

Oireet

Päätäi puree päänahkaa. Puremien aiheuttama kutina alkaa n. viikon kuluttua tartunnasta. Kutinaa ei esiinny kaikilla tartunnan saaneilla. Puremajäljet ovat pistemäisiä ja punoittavia. Päänahan raapimisesta saattaa seurata bakteeri-infektio.

Toteaminen

Tartunnan toteamiseksi tehdään täitarkastus:

Lapsi istuu pöydän ääressä kumartuneena ja nojaa kyynärvarsiin. Hiukset roikkuvat eteenpäin. Pöydälle asetetaan valkoinen paperi.

Hiukset kammataan ensin tavallisella kammalla tai harjalla.

Sen jälkeen hiukset kammataan apteekista saatavalla täikammalla. Kampaaminen aloitetaan pään toiselta sivulta, ja edetään järjestyksessä toiselle sivulle saakka. Hiukset kammataan niskasta otsan suuntaan hiusten latvoihin saakka.

Hyvässä valaistuksessa tutkitaan, onko pöydällä olevan paperin päälle pudonnut täitä.

Apuna käytetään tarvittaessa suurennuslasia.

Tartunta on saatu, jos hiuksista löytyy yksikin elävä täi tai muna.

Hoito

Päätät vaativat aina hoitoa, ne eivät poistu hiuspohjasta itsestään. Vastuu hoidosta on lapsen huoltajilla. Jos yhdellä perheenjäsenellä todetaan täitartunta, kaikki perheenjäsenet **tarkastetaan** edellä olevan ohjeen mukaisesti. Häätöhoito annetaan vain niille, jotka ovat saaneet tartunnan. Kaikki tartunnan saaneet hoidetaan saman päivän aikana.

Häätöhoito tapahtuu apteekista ilman reseptiä ostettavalla valmisteella pakkauksen ohjetta noudattaen. Apteekista on hyvä kysyä erilaisia vaihtoehtoja ja valmisteita. Vaikeimmissa tartunnoissa on otettava yhteyttä lääkäriin, joka määrää tarvittaessa reseptilääkettä.

Lääkehoidoissa on noudatettava aina lääkärin, hoitajan, apteekin sekä lääkkeen valmistajan antamia ohjeita.

Ensimmäisen häätöhoidon jälkeen hiukset kammataan täikammalla vähintään joka toinen päivä kahden viikon ajan samoin kuin täitarkastusta tehtäessä. Näin saadaan poistettua hiuksiin mahdollisesti jääneet munat, ja niistä kuoriutuneet uudet täit.

Käsittely tehdään uudestaan, valmisteesta riippuen, 7-10 vrk kuluttua. Tämän jälkeen täikammalla kampaaminen suoritetaan kerran viikossa usean viikon ajan.

Jos toisen hoitokerran jälkeen hiuksista ei löydy eläviä täitä, hoito on onnistunut. Jos eläviä täitä löytyy, hoito uusitaan eri vaikuttavaa ainetta sisältävällä valmisteella, kuin ensimmäisellä kerralla.

Jos päänahka vaikuttaa tulehtuneelta, otetaan yhteyttä lääkäriin tai hoitajaan.

Siivous

Kun häätöhoito on tehty, puhdistetaan hiusten kanssa tekemisissä olleet materiaalit ja siivotaan koti.

Täitartunnan saaneen henkilön hiusten kanssa kosketuksissa olevat välineet, kuten hiusharjat, kammot, täikampa, hiuslenkit, pyyhkeet ja päähineet puhdistetaan päivittäin, kunnes täiden voidaan todeta hävinneen.

Harjat ja kammot upotetaan kuumaan 60 °C veteen 30 sekunnin ajaksi, tai mikäli materiaali kestää, kiehuvaan veteen 10 sekunnin ajaksi (varottava saamasta palovammaa kiehuvaasta vedestä).

Päähineet, vuodevaatteet ja pyyhkeet pestään 60 °C vedessä pyykinpesuaineella.

Vaatteet ja esineet, jotka eivät kestä pesua, suljetaan tiiviisti muovipussiin vähintään kahden vuorokauden ajaksi. Ne voidaan myös laittaa muovipussissa pakastimeen vähintään yön yli tai muutamaksi tunniksi kuivaan 80 °C saunaan.

Myös lelut, esim. unilelut, tulee pestä em. ohjeiden mukaan tai laittaa ne pakastimeen tai saunaan.

Vuodevaatteet sekä pyyhkeet vaihdetaan molempien hoitokertojen jälkeen.

Koti siivotaan hoitokertojen jälkeen normaaliin tapaan. Ylenmääräiseen siivoukseen ei ole tarvetta. Lattiat imuroidaan ja pyyhitään, pinnat pyyhitään, WC ja kylpyhuone pestään.

Poissaolo koulusta

Lapsi voi palata kouluun ensimmäisen hoitokäsittelyn jälkeisenä päivänä.

Jos täitartunta todetaan kesken koulupäivän, lapsi voi olla koulussa normaalisti päivän loppuun saakka.

Lapsia tulee ohjeistaa säilyttämään pipoja, hattuja, lippiksiä ja muita päähineitä takin hihassa tms. tartuntojen ehkäisemiseksi, ei naulakoiden hattuhuyllyillä!

Tartuntakierteen ehkäisemiseksi täitartunta on tärkeä hoitaa ohjeita noudattaen, sekä ilmoittaa tartunnasta koulun henkilökunnalle.

Tarvittaessa voi ottaa yhteyttä oman koulun terveydenhoitajaan.

Ohjeesta ja sen päivityksestä vastaavat:
Tartuntataudeista vastaava lääkäri Liisa Taskinen ja Hygieniahoitaja Nina Pulli

Ohjeesta ja sen päivityksestä vastaavat:
Tartuntataudeista vastaava lääkäri Liisa Taskinen ja Hygieniahoitaja Nina Pulli